

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Neque relationem omnipotentiae, neque aliquam alians ad creaturas esse
reale in Deo. c. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

se ipso contradictionem implicat, & circa hoc non ens omnipotentia nullo modo versatur, nec per productionem, nec per destructionem: huiusmodi est chimæra, quam nec Deus producere potest, nec pro destructionis termino habere, & hoc genus non entis opponitur enti, quod est obiectum diuinæ omnipotentiae, seu possibili absoluto. De hoc loquutus fuit S. Th. in hoc art. 2. contra Gnt. cap. illo 27. quare de non ente non potest facere illud. tamen si S. Th. in hoc art. modestæ gratia asserat, melius dici, non ens non potest fieri à Deo, Notat autem Henricus quod libro 8. q. 3. non ens, seu id, quod implicat contradictionem, non posse fieri à Deo non ob defectum potentiae in ipso Deo, sed potius ob abundantiam potentiae; ut ita verum sit dicere, Deus potenter non potest facere id, quod implicat contradictionem.

Altero modo dicitur non ens, quasi denominatione, ex sola negatione existentiae, cum tamen aliqui essentiam dicatur habere, hoc est, non implicet ex se contradictionem. Hoc modo rosa, vel homo non existens, dicitur non ens; & huiusmodi est obiectum diuinæ omnipotentiae, non per productionem, sed per negationem actionis: quia non solum omnipotentia Dei producit hominem, verum etiam destruit illum, & corrumpit; cum vero Ferrarien anihilationem rei, appellavit corruptionem, latiori significatione videtur loquutus. De hoc genere non entis intelligendus est S. Th. locis citatis in 1. & de potentia, cum ait, illud non cadere sub omnipotentia Dei, quod non potest habere rationem entis, vel non entis: hoc autem est, quod simul implicat contradictionem, scilicet, implicat in se esse, & non esse. Quod vero potest aut esse, aut non esse, hoc est existere, aut non existere, est obiectum diuinæ omnipotentiae, ut sit vel non sit eo modo, ut explicatum est.

Ceterum duo notanda sunt. Primum quidem, Dei omnipotentiam quodammodo versari circa ens, & non ens; sicut visus circa visibile, & inuisibile; circa lucem & tenebras: quodammodo etiam non versari. Nam si non ens sumatur priori illo modo, illud respicit omnipotentiam, sicut visus tenebras, non per actum positivum, nec per destructionem & anihilationem, sicut versatur circa non ens posteriori modo: sed quia sicut visus dicitur esse tenebrarum, quoniam circa illas est in visu privatio visionis, ut in proprio subiecto, cum non sit privatio visionis circa sonum, & silentium; sic etiam omnipotentia refertur ad non ens priori illo modo quia circa non ens est negatio actus in omnipotentia Dei, ut in proprio subiecto, cum non ens priori modo directe opponatur obiecto omnipotentiae: si vero sumatur non ens posteriori modo, aliter refertur ad illud omnipotentia quam visus ad tenebras; cuius oppositum immerito docuit Caiet. in hoc art. Nam visus non versatur circa tenebras, tanquam circa obiectum suum, sed velut circa oppositum directe suo obiecto, circa quod sequitur in eo negatio operationis, ut in proprio subiecto. At omnipotentia respicit non ens posteriori modo, tanquam obiectum proprium factum ab ipsa, quia omnipotentia ita facit rem non esse, subtrahendo actionem suam conservationis, & destruendo, sicut facit rem esse, eam producendo.

Deinde notandum est ex Henrico, quodlib. 6. qua-

stione 3. impossibile absolutum in se prius esse, quam sit in Deo negatio potentiae adiuæ absolute, & in se. Putat enim, & merito, ex eo, quod res in se absolute non est possibilis, hoc est, ex eo quod implicat contradictionem, provenire, ut potentia Dei dicatur, illud facere non posse: ex qua negatione potentiae in Deo res ipsa rursus denominatur impossibilis relative: nec oppositum docuit Henricus quodlib. 8. questione 3. ut ei imputat Scotus in 1. distinctione 43. questione unica; ibi enim solum asserit, aliquid esse impossibile, quia non potest à Deo fieri: loquitur autem de impossibili relativo ad potentiam actiuam; in quo sensu verissimum docet. At vero in quodlib. 6. de impossibili absolute sermonem habet, de quo recte dixit, prius ex se implicare contradictionem, quam in Deo sit aliquid impossibile actiuum, hoc est, aliqua negatio potentiae.

In hanc sententiam cum videatur Scotus consensisse in 1. d. 43. q. unica, tandem docet, impossibile in rebus principative (ut ipse loquitur) originem habere ex intellectu Dei quoniam huiusmodi impossibile contingit inter diversas essentias, quæ in se unam coalescere non possunt, ut quod homo sit equus: & quia ex intellectu Dei essentiae rerum habent esse possibiles, cum producantur in illo esse intelligibili, quod ipse impellat diminutum, ideo ex intellectu diuino originem aliquam videtur habere impossibile, quod est inter duas formas. Ceterum cum iam probatum sit c. 3. contra eundem Scotum, res non esse possibiles ab intellectu diuino, eadem ratione dicendum est, impossibile nullam originem ex intellectu diuino habere, sed omne impossibile ex se ipso contradictionem implicare, ob quam non est obiectum omnipotentiae Dei.

CAPVT VI.

Neque relationem omnipotentia, neque aliquam aliam ad creaturas, esse realem in Deo.

NVllam relationem realem ex tempore Deo aduenire, ostensum est supra questione 13. articulo 7. non solum ex sententia S. Th. sed omnium etiam Theologorum, adhuc Nominalium, & Durandi, quibus opposita sententia à recentioribus immerito tribuitur. Sed quia Deus ad creaturas varie refertur ab eterno, & de eternis relationibus in præsentia dicendum est. Inter has vero relationes quædam libere Deo conveniunt: qualis est relatio scientiæ visionis, & voluntatis effectus. Quocirca has non esse relationes reales, eodè argumento probari debet, quo disp. 78. c. 2. monstrauimus, nullum esse actum volendi in Deo liberum, quia ita ipsi libere inlit, ut possit non inesse: idem enim absurdum utrobique sequitur, si dicamus relationes reales, aut actum aliquem reale voluntatis intrinsicum Deo libere convenire. Quare, autem hæ relationes ita sunt æternæ, ut non possint mutari, nec in tempore incipere, aliter quæstione 14. articulo 15. Aliæ vero relationes æternæ ad creaturas de Deo necessario dicuntur: qualis est relatio ideæ, scientiæ simplicis intellectus, omnipotentia, imo etiam verbi: hoc enim præter relationem realem, qua respicit præteritum, refertur etiam ad creaturas, quarum dicitur verbum, non modo possibiles, sed etiam futuras.

Circa non ens
id est, sine ex-
istentia, ver-
satur omni-
potentia Dei.

18

Ferrari.

Explicatur
mens S. Th.Omnipotencia
aliquomodo
refertur ad
non ens primo
modo sum-
ptum.

19

Caiet.

vintra disputat. 143. & 144. ostendimus. Quamuis autem futuras libere respiciat, ad possibiles tamē necessario refertur. De his igitur omnibus relationibus æternis, & necessarijs superest, vt videamus; an sint reales, hoc est, ipsi Deo intrinsece inherentes, ita vt suapte natura non sit Deus absolutus, & ad se, sed ad creaturas re ipsa referatur.

Res sane omnino extra controuersiam est inter Scholasticos Scriptores, qui nemine dissentiente affirmant, nullam in Deo esse relationem ex natura rei intrinsecam ad creaturas, sed solum rationis. Verum contra recentiores aliquos, qui aucti sunt oppositum opinari, auctoritate & ratione comprobanda est. Nonnulli igitur asserunt, præter tres relationes personales, quibus diuine personarum mutuo referuntur, esse etiam in Deo respectus ad creaturas, non solum ratione nostra, sed re ipsa ei inherentes, & intrinsecos: cuiusmodi existimant esse relationes æternas, & necessarias omnipotentis, idæ, scientiæ simplicis intelligentiæ, & verbi.

Explicant vero suam sententiam hoc modo. In creaturis sunt relationes aliquæ, quæ cum sint reales, non appellantur secundum esse, sed secundum dici; nec sunt in prædicamento relationis quia sunt de essentia alicuius absoluti, vt relatio cognitionis ad rem cognitam: sed dicuntur transcendentes, quia omnia transcendunt prædicamenta, nec postulant necessario terminum actu existentem; & hæc non dicuntur propriæ relationes reales. Aliæ vero sunt relationes secundum esse, quæ propriæ dicuntur relationes reales, & ponuntur in prædicamento; nec alicui absoluto sunt essentielles; sed accidentarie adueniunt fundamentis, & subiectis; postulantque terminum actu existentem; vt paternitas, & similitudo. Eodem modo in Deo potest distingui duplex genus relationum realium: quædam enim sunt de essentia ipsius naturæ diuinæ, nec postulant terminum actu existentem: vt relationes, quæ conueniunt attributis; & ideo sunt veluti relationes secundum dici, & transcendentales vocari possunt. licet re ipsa Deo insint, & sint ipse Deus. Aliæ vero sunt similes prædicamentis, quales sunt personales, quia sine illis essentia diuina essentialiter perfecta intelligitur. Ita hi Doctores exponunt suam sententiam.

Ceterum qua alia ratione probent illas reales relationes, quas ipsi vocant transcendentales. Deo inesse, ego non video, nisi quia omnipotentia vt omnipotentia est, necessario refertur ad creaturas & per ordinem ad illas eam definimus: idemque de scientia, & idæa dicendum est: cumque nullum sequatur absurdum: non est cur Deo eas relationes denegemus. Adducuntur etiam in hanc sententiam, tunc vt defendant, vt ex vi visionis essentiæ diuinæ videri aliquas creaturas propter respectum, quem habet ad illas: tum etiam, vt doceant, verbum diuinum procedere per cognitionem creaturarum possibiliū, tanquam per se pertinentium ad ipsius productionem, eo quod procedi per eo cognitionem omnipotentiam, vt omnipotentia est.

Verum, vt supra dixi, absque fundamento ita sunt opinati. Primum quia nullum Scholasticorum pro se habent: deinde, quia plerique antiquiores, & grauioribus oppositum plane asserunt. Postremo quia ratione manifesta possunt coniungi.

Vaquez, in 1. part. Tom. I.

gi. Primo sane nullus est, qui ita docuerit. Nam quod Greg. Arimin. in 1. d. 30. qu. 3. conclusionem 3. dixit, Deum ab æterno referri ad creaturam nondum existentem, quia (vt ipse) est causatiuus, & præscius, nihil fauet prædictæ sententiæ: eodem enim modo conclusionem 4. asserit. Deum referri realiter ex tempore ad creaturam; & tamen, vt notauimus supra q. 13. art. 7. nec ipse, nec Nominales, qui eodem modo loquuntur intelligunt de relatione reali, quæ sit intrinseca ipsi Deo, sed, quæ ab extrinseco aliquo reali denominationem sortitur.

Secundo contra prædictam opinionem docent grauiissimi Theologi, nullam in Deo esse realem relationem ad creaturas, non solum ex tempore, sed neque ab æterno. Sic docuit S. Thom. supra q. 13. art. 7. & Caiet. ibidem §. Quoad quantum, & idem sanctus Doctor. 2. contra Gent. cap. 11. & ibi Ferrar. §. Henric. Circa istam, & sequentibus, Henricus quodlibet 9. q. 1. Scotus in 1. dist. 30. §. Ad secundam questionem, Capreolus q. 1. art. 11. conclus. 3. & ad 1. Gregorij contra eandem concl. 6. art. 2. conclusionem tertiam ad 3. Gregorij contra eandem, De 4. Hippalen. a 1. conclusionem tertiam, si cum quinta conferatur, & articulo 4. ad primum argumentum Gregorij contra conclusionem. Sed forsitan interpretaberis hos Doctores, vt loquantur solum de relationibus prædicamentalibus, aut quæ prædicamentalibus respondent, non tamen de relationibus, quæ sunt similes transcendentalibus, quas aliqui vocant secundum dici, licet sint ex natura rei. Verum hæc interpretatio locum habere non potest: quia omnes diserte affirmant, non solum in Deo non esse relationem realem ad creaturam, sed etiam omnem relationem Deo conuenientem ad creaturam esse rationis: loquuntur expresse de relationibus potentia, & scientiæ, quæ Deo necessario conueniunt.

Præterea S. Thom. expresse ait, ea dumtaxat ratione Deum referri ad creaturas, quia creaturæ referuntur ad ipsum; sicut scribile: idæo solum refertur ad scientiam, quia scientia refertur ad ipsum: quod de sola relatione rationis intelligit, & nullo modo ex natura rei. Præterea nullus hactenus ausus est, in verbo Dei cedere, respectu plusquam rationis ad creaturas, etiam possibiles, vt videbimus infra disputat. 143. & 144. nec S. Thom. 2. contra Gent. cap. 10. concedit in Deo relationem plusquam rationis ad creaturas, vt notauimus disput. 102. cap. 1.

Tertia manifesta ratione opposita sententia refutatur. Omnis vero, quæ de relationibus secundum dici, & secundum esse docet, de quibus latius dicemus infra disp. 173. cap. 2. vnicum argumentum, quod Scotus paucis indicat loco citato, nobis sufficiat: quod est huiusmodi. Omnis natura, quæ re ipsa ad aliam refertur, ita est cum illa connexa, eamque secum postulat eo modo, quo ad illam refertur, vt sine illa esse, contradictionem implicet: quare æque necessario vtrique debet esse per locum intrinsecum ablata vna, & aliam auferri necesse est. Quod si relatio idem omnino est, quod res ipsa, & natura, in qua est, vt contingit in Deo, in quo omnis relatio est ipse Deus, suapte natura, res illa secundum totum esse postulat terminum, & sine illo esse non potest; sicut nec ipsa relatio: quæ omnia certa consequentia inferuntur. Deus autem, vt sit, nullam creaturam etiam possibilem suapte natura postulat, nec

N n n

vlla

ulla est æqualis necessitatis cum ipso, nec aliqua ablata tollitur Deus per locum intrinsecum: ergo ad nullam reipsa refertur. Porro Deum non postulare ullam creaturam possibilem ut ipse sit, manifestum est: quoniam ut Deus sit nihil refert simiam esse posse talis figuræ, & proprietatis. Id quod deinde clarius demonstratur. Quoniam magis necessarium est, Deum esse, cum sit primus ens, & à seipso infinitum quam posse esse creaturam: creatura enim possibilis supponit Deum, ut cap. 4. dicebamus, ita ut verum sit; quia Deus est, non implicat contradictionem esse creaturam, non tamē contra: atqui propter quod vnumquodque est tale, illud est magis tale: ergo Deus, qui est primus ens, est magis necessarius, quam sit possibilis creatura. Id quod doctrina Arist. 4. met. cap. 4. tex. 18. confirmatur, cum inquit: *ipsum magis, & minus inest rerum naturis*: quo fit, ut inter veritates una sit maior, quam alia. Quis autem negabit maiorem esse veritatem, dicere, Deum esse possibilem, quam dicere, hominem possibilem esse: Hanc etiam doctrinam Arist. secutus B. Th. supra q. 2. art. 3. ut ostendat esse Deum, quarta via sic procedit. In rebus invenitur aliquid magis & minus bonum, & verum, & nobile: est igitur aliquid quod est verissimum; ac proinde maxime ens: nam quæ sunt maxime vera sunt maxime entia, ut traditur 2. metaphys. textu 4. hoc autem dicimus esse Deum. Porro maior veritas cum minori non potest connexionem necessariam habere ex natura rei; alioqui æquales essent, ergo Deum esse, est veritas absoluta à creaturis. Postremo denique id magis declaratur hoc modo: per locum intrinsecum non sequitur, si non esset possibilis simia, non esset Deus in rerum natura; si enim non recte colligitur, non est possibilis simia, ergo non est possibilis homo, ut cōpertū est; multo minus sequitur, ergo non est possibilis deus: cum deus sit primus & supremus ens, summe necessarius, & radix omnis necessitatis, & possibilitatis.

Confirmatur
ex Aristotele
& Thom.

Confirmatur
per se.

Responsa re-
centiorum
impugnatur.
27

Prima ratio.

Secunda
ratio.

Respondent nonnulli, supposito quod simia non sit possibilis, recte colligi per locum intrinsecum hominem etiam, & Deum non esse possibilem: quia si non esset possibilis simia, Deus non esset omnipotens, ac proinde nec esset deus, quare nec homo, nec alia creatura possibilis esset. Huic tamen solutioni obstant manifestæ rationes.

Primum quia ut Deus in seipso sit omnipotens, non postulat hanc vel illam naturam creari posse, sed talis virtutis debet esse in seipso, ut si aliqua creatura non implicet contradictionem, eam producere possit. Non posse autem, producere, quæ implicat contradictionem, nihil admittit Deo perfectionis, & omnipotentia. Quare si aliqua creatura ex his, quæ fieri possunt, implicaret contradictionem, imo etiam si nulla esset possibilis, deus in seipso esset æqualis perfectionis atque modo est. Hanc putō esse naturalem demonstrationem, quæ contraria sententia manifeste refellitur.

Tum etiam suppositione illa facta, nempe si homo non esset possibilis, posset Deus omne non implicans contradictionem: ergo esset omnipotens: nam omnipotentia superius definita, nihil aliud est, quam potentia eorum, quæ non implicat contradictionem. Cum vero supponitur aliquid implicare contradictionem, nihil contra Dei omnipotentiam supponitur: nam contra omnipotentiam solum esset, si aliquid non implicans contradictionem, sub illam non caderet: id enim quod impli-

cat contradictionem, hoc ipso extra omnipotentiam est. Frustra autem aliquis diceret omnipotentiam dependere ab ijs, quæ modo non implicant contradictionem: omnipotentia enim ex se solum respicit id, quod non implicat contradictionem, siue hoc, siue illud sit.

Ad hæc, magis falsum est dicere, Deus non est, quam dicere, hominem non esse possibilem: sicut contra magis verum est dicere, Deum esse, quam hominem esse possibilem. Nam, ut dixit Arist. 1. 4. Metaph. tex. 18 inter falsa, & quæ contradictionem implicant, vnum est magis falsum, quam aliud. Magis enim (inquit) falsum est dicere, duo sunt mille; quam dicere, duo sunt quinque; cum tamen utrumque falsum & impossibile sit. Quod si necessaria, & mutua esset connexio, & relatio inter Deum, & creaturas, æque falsum esset dicere, Deum non esse, & creaturas non esse posibles, quod est absurdum.

ARTIC. IV.

Utrum Deus possit facere quod præterita non fuerint?

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod Deus possit facere, quod præterita non fuerint. Quod enim est impossibile per se, magis est impossibile, quam quod est impossibile per accidens. sed Deus potest facere id, quod est impossibile per se, ut æcum illuminare, vel mortuum resuscitare. Ergo, multo magis potest Deus facere illud, quod est impossibile per accidens. Sed præterita non fuisse est impossibile per accidens. Accidit enim Sortem non currere, esse impossibile ex hoc, quod præterit. Ergo Deus potest facere quod præterita non fuerint.

2. Præterea. Quicquid Deus facere potuit, potest, cum eius potentia non minuitur. Sed Deus potuit facere, antequam Sortes curreret, quod non curreret. Ergo postquam cucurrit, potest Deus facere, quod non cucurrit.

3. Præterea, Charitas est maior virtus, quam virginitas. Sed Deus potest reparare charitatem amissam. Ergo & virginitatem. Ergo potest facere quod illa, quæ corrupta fuit, non fuerit corrupta.

Sed contra est quod Hier. dicit. Cum Deus omnia possit, non potest de corrupta facere incorruptam. Ergo eadem ratione non potest facere de quocunque alio præterito, quod non fuerit.

Respondendo dicendum, quod sicut supra dictum est, sub omnipotentia Dei non cadit aliquid, quod contradictionem implicat: præterita autem non fuisse contradictionem implicat. Sicut enim contradictionem implicat dicere, quod, Sortes sedet, & non sedet: ita quod sederit, & non sederit. Dicere autem quod sederit, est dicere quod

quod sit prateritum Dicere autem quod nosciderit, est dicere quod non fuerit. Vnde praterita non fuisse, non subiacet diuinae potentiae. Et hoc est, quod Augustinus dicit contra Faustum. Quisquis ita dicit: Si Deus omnipotens est, faciat, ut quae facta sunt, facta non fuerint: non videt, hoc se dicere. Si Deus omnipotens est, faciat, ut ea, quae vera sunt, eo ipso quod vera sunt, falsa sint. Et Philosophus dicit in sexto & hic, quod hoc solo priuatur Deus, ingeniata facere, quae sunt facta.

Ad primum ergo dicendum, quod licet praterita non fuisse sit impossibile per accidens, si consideretur id, quod est prateritum, id est, cursus Sortis: tamen si consideretur prateritum sub ratione prateriti, ipsum non fuisse est impossibile non solum per se, sed absolute contradictionem implicans. Et sic est magis impossibile, quam mortuum resurgere, quod non implicat contradictionem. Quod dicitur impossibile secundum aliquam potentiam, scilicet naturalem. Talia enim impossibilia diuinae potentiae subduntur.

Ad secundum dicendum, quod sicut Deus, quantum est ad perfectionem diuinae potentiae omnia potest: sed quaedam non subiacet eius potentiae, quia deficiunt a ratione possibilitatis: ita si attendatur immutabilitas diuinae potentiae, quicquid Deus, potuit, potest. Aliqua tamen olim habuerunt rationem possibilitatis, dum erant fienda, quae iam deficiunt a ratione possibilitatis, dum sunt facta. Et sic dicitur Deus ea non posse, qui ea non possunt fieri.

Ad tertium dicendum, quod omnem corruptionem mentis, & corporis Deus auferre potest a muliere corrupta: hoc tamen ab ea remoueri non poterit, quod corrupta non fuerit: sicut etiam ab aliquo peccatore auferre non potest, quod non peccauerit, & quod charitatem non amiserit.

CONCLUSIO est. Praterita non fuisse, implicat contradictionem, ac proinde diuina omnipotentia non subditur. Nihil in hoc articulo explicacione eget, ut in tem B. Tho. intelligamus. De eo autem, quod docet, est nobis statim futura disputatio.

DISPUTATIO CV.

An Deus facere possit, ut praterita non fuerint.

Duae oppositae sententiae. cap. 1.

Quo pacto in Deo ad prateritum non sit potentia. c. 2.

CAPVT I.

Duae oppositae sententiae.

TRes de hac opinione refert Anton. de Corduba. l. i. q. 55. dubio ult. ego vero duas solū esse existimo, quae potius voce, quam re ipsa secum pugnare videntur: nam quam Antonius tribuit Gabrieli, alio modo, quam ipse refert, est intelligi.

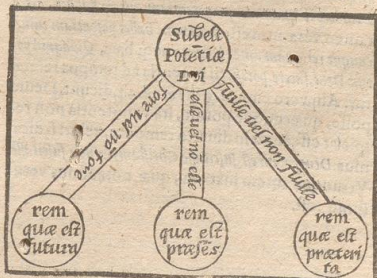
Vasquez in part. 1. Tomus 1.

genda, ut inferius notabimus. Prior igitur opinio est Antiphodensis lib. 1. summa c. 11. quest. 6. & Alexandri 1. part. qu. 2. memb. 5. art. 4. Greg. in 1. dist. 42. qu. 1. artic. 2. imo & Gilberti super Boetium lib. 1. de Trinit. capit. 9, quam putat Corduba probabiliorem esse, videlicet, nunc esse in Deo potentiam ad prateritum, ut non fuerit: eam vero late probat Gregorius loc. cit. sed quia in bonum sensum explicata, vera est, nec ab opinione S. Th. re ipsa differt, ideo confirmatione illius superfedere statui. Posterior sententia est S. Tho. Caiet. & aliorum Thomistarum in hoc articulo. & 2. cont. Gent. exp. 25. num. 11. & Ferrariensis ibid. Bonau. in 1. dist. 42. q. 3. Capreoli q. 1. art. 3. ad argumenta Greg. contra 7. conclusi. qui asserunt, non esse in Deo potentiam, ut facere possit, prateritum non fuisse: quae sane sententia Patrum testimonio, & rationibus probari solet, quorum aliqua inferius referemus.

CAPVT II.

Quo pacto in Deo ad prateritum non sit potentia.

EGo sane existimo, Doctores praedictos re ipsa contraria non docere, licet verbis secum contendere videantur. Ut igitur eorum opiniones conciliemus, obseruandum est, Dei omnipotentiam in se ipsa ita esse aeternam, & totam simul permanentem, ut nihil illius transcat, quia tamen, quatenus relate dicitur, potentia respicit tempus nostrum secundum differentias prateriti, praesentis, & futuri; ideo de illa enunciamus, posse facere, & non posse facere, quatenus ad tempus nostrum referatur. Prioris, ergo sententiae Doctores non senserunt, posse Deum omnipotentia sua rem prateritam, postquam praterita est, spoliare (ut loquitur Caiet.) prateritione sua, hoc est, Deum posse facere, ut postquam res fuit praterita, postea praterita non fuerit: quis enim non videat, hoc esse impossibile, nec diuinae potentiae subesse? Imo praedicti Doctores expresse notarunt, non posse Deum facere, prateritum non fuisse in sensu (ut ipsi dicunt) composito: sed dicunt nunc esse potentiam in Deo, ut res, quae fuit, praterita, non fuerit praterita, si potentia Dei referatur ad rem ipsam secundum se, antequam ponatur fuisse, vel non fuisse. Nam posito semel rem fuisse, nemo dixit, posse Deum facere, non fuisse. In hunc vero sensum loquutos fuisse, Scholasticos allegatos pro priori sententia praefertim Alexandrum loc. cit. ad secundum argumentum, ubi incipit, ad illud vero Augustini, legenti manifeste patebit. Quia igitur potentia Dei in se manet eadem, & comparata cum rebus antequam fuissent, posset facere Deus non fuisse, ideo dixerunt, in Deo esse potentiam ad prateritum, quod hac figura monstratur,

Nnn 2

Sic

Prima opinio.
Antiphod.
Alexand.
Gregorius.
Gilberti.

Secunda
opinio.
S. Thoma.
Caiet.
Ferrar.
Bonauent.
Capreoli.

Opiniones
memoratae
conciliantur.

Vera prioris
opinionis
intelligentia.